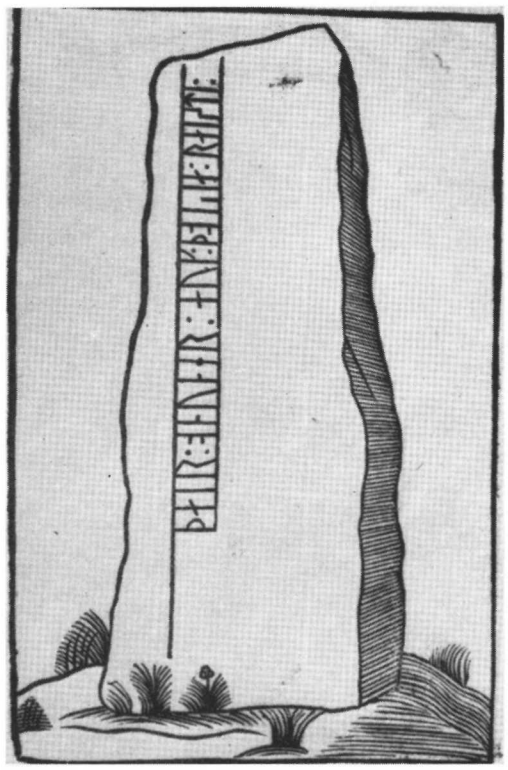

Fig. 10. Vg 6. Fägre sn, Fägremo.
Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 966).

Fig. 11. Vg 6. Fägre sn, Fägremo.
Efter teckning av Brusewitz.

Till läsningen: 9 **t** har otydlig bst. Av 16–17 **rs** äro övre delarna förstörda genom en stor flagring. 18 **t** saknar bst; möjligen kan spår av en dylik t. v. om hst skönjas. 19 **i** är ej stungen. På 25 **t** är ingen bst skönjbar. 26 **u** är svag. 27 **s** är otydlig, endast mittpartiet bevarat. Somliga runor (**o**, **n**, **t**) ha genomgående ensidiga bistavar. — Bilden hos Peringskiöld visar de största avvikelserna: 9 **e**; r. 16–18 markeras endast med 1½ stapel; 20 **a**; 26 **i**; 27 **s** saknas. — Brusewitz markerar r. 16–18 med nederdelarna till 4 staplar. Hst i r. 25 står som sista runa i hans uppteckning. Sk mellan 4 **r** och 5 **o** utmärkes med endast en punkt.

7. Götlunda sn, Vallby, Sörgården.

Pl. 8.

Litteratur: B 970, L 1337, T 67. J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 18; Petrus Tegnæus, Beskrifning öfver Flistads församling år 1784 (hs i Flistads kyrkoarkiv, avskr. i ATA); G. Brusewitz, Westergötland 1861, s. 87 f. (ATA); P. A. Säve, Berättelse 1862, s. 136 (ATA, tr. i ATS 2, 1869, s. 134); F. Nordin i VFT 1: 8 (1897), s. VI; O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 413.

Äldre avbildningar: J. Hadorph och J. Leitz, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 970); Brusewitz, bläckteckning (i a.a.); Säve, bläckteckning (i a.a.); S. Welin, bläckteckning (VFA), träsnitt (i T 67).

Runstenen står rest intill en stenmur i ett gärde tillhörigt Vallby Sörgården. Platsen, som enligt P. A. Säve kallas »Jimmerkållen», är belägen nära 2 km. S om Götlunda kyrka och 150 m. VNV om den nya landsvägen Moholm–Skövde, 200 m. SV om avtagsvägen till Karlsborg. Gärdet ifråga är endast genom vägen skilt från Greby, där stenen enligt Peringskiölds *Monumenta* skulle finnas: »Greby i Götlunda sochn Wassbo härad» (B 970: »Vid Grebi»; L 1337: »Greby»). Säkerligen står den kvar på ursprunglig plats. I närheten, NV om stenen, finns ett forntida gravfält med ett flertal stensättningar.

Gnejs. Höjd 1,75 m., ristningsytans bredd 0,50 m., rotändans bredd 0,75 m.

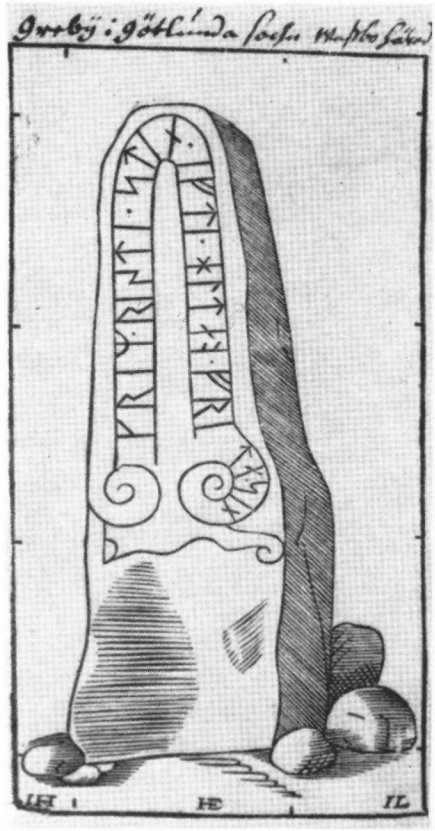

Fig. 12. Vg 7. Götlunda sn, Vallby, Sörgården. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 970).

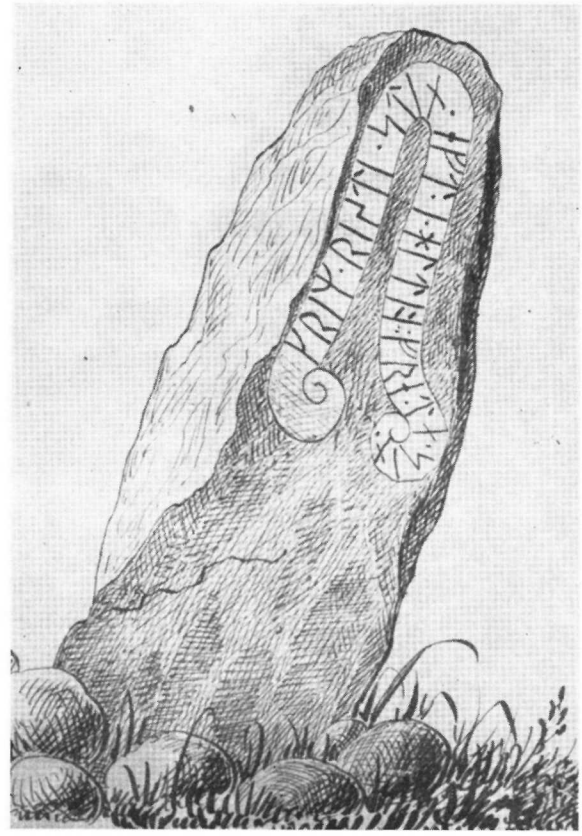

Fig. 13. Vg 7. Götlunda sn, Vallby, Sörgården. Efter teckning av Säve.

Inskrift:

krim · risti · stin · efti · hltan · freta · sin ·
5 10 15 20 25 30

Grimʀ resti sten æftiʀ Halfdan, frænda sinn.

»Grim reste stenen efter Halvdan, sin frände.»

Till läsningen: 1 **k** är ostungen, 14 **e** däremot stungen. 21 **a** är säker, bst något böjd. Nedre delen av 22 **n** är borta genom flagring.

Bland äldre läsningar kunna följande noteras. Hadorph (B 970): 14 **i**, 22 **o**, 25 **i**; sk saknas efter 30 **n**. — Liljegren följer läsningen i *Bautil* men ändrar 22 **o** till **n**. — Brusewitz: 6 **a**, 14 **i**, 17 »besynnerlig runa», 21 snarast **e**, 25–27 **eat**; 28–30 redovisas ej. — Säve utmärker såväl i manuskriptet som i trycket sk efter 25 **e**, i manuskriptet även efter 16 **t**. R. 21–22 beskriver han i *ATS* 2, s. 134 noten, som »tvenne tecken, som icke kunna urskiljas». — Torins läsning är korrekt, utom att sk saknas efter 27 **a**; r. 21–22 betecknar som han »otydliga».

Ortografien är något bristfällig. Utelämnandet av ʀ i *Grimʀ* kan sammanställas med motsvarande företeelse i *æftiʀ*. En naturligare förklaring ger emellertid det följande ordets uddljud. Sammansmältningen av de båda r-ljuden, en tämligen vanlig företeelse i Vadsbobygdens runristningar, i förening med dålig ljud-

analys har för de västgötska runinskrifternas vidkommande medfört ytterligare två, kanske fem, liknande exempel på ʀ-bortfall i nom.-ändelsen (Vg 113 och Vg 151 samt Vg 112, 114, 160).

Om mansnamnet *Grimʀ*, troligen även på Vg 123, se E. Wessén, *Nordiska namnstudier* (1927), s. 63, om *Halfdan*, även på Vg 39 och 176, se samme förf., *De nordiska folkstammarna i Beowulf* (1927), s. 46 f.

Götlunda sn, Risängen.

Enligt K. E. Sahlström (Snabbinventering av fornminnen i Götlunda sn 1921, ATA) står vid lägenheten Risängen (ÖNÖ om Greby), 50 m. N 25°Ö om manbyggnaden, i en lövskogsbacke en 2 m. hög sten med varjehanda ristningar, bl.a. runor. Det hela är ett verk av gästgivaren Karl Andersson. Stenen skall vara en förut i Östergårdens hage (Värings sn) rest bautasten.

8. Hjälstads sn, kyrkan. Nu på kyrkogården.

Pl. 8, 9.

Litteratur: T 98. H. E. Yllander, Fyndanmälan $^{2}/_{8}$ 1890 (VFA); O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 412; Handlingar 1935, 1936, 1937 (restaureringsrappport) i ATA; H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), passim.

Äldre avbildningar: Yllander, bläckteckning (VFA); S. Welin, tuschteckning (VFA), träsnitt (i T 98).

Runstenen påträffades 1890 i stenfoten till Hjälstads kyrkas norra mur, varvid dock endast en mindre del av inskriften kom till synes. Upptäckten skedde i samband med planeringsarbeten på kyrkogården. År 1937 uttogs stenen ur muren genom Riksantikvarieämbetets försorg. Tre mindre flisor som lossnat fastsattes med stenkitt, och stenen restes 5 m. Ö om kyrkans nordvästra långhushörn på 1 m. avstånd från norra kyrkväggen, nära den plats, där den funnits inmurad.

Rödaktig, finkornig granit. Höjd 1,6 m., största inskriftssidans bredd 0,8 m., vänstra kantsidans bredd 0,33 m., högra kantsidans bredd 0,40 m. Stenen är i tvärgenomsnitt snedvinklig och begränsas av tämligen jämna, men lättflagrande förklyftningsytor. Runslingan löper till en början utefter vänstra smalsidan, fortsätter på framsidan utmed övre kanten och avslutas på högra smalsidan. De båda sistnämnda sidorna äro korsprydda.

Inskrift:

kitikr × risti × stin × þena × eftiʀ × kimut × bruþur × sin × þen × kuþaa × kuþ alþi ×
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Getingʀ(?) resti sten þenna æftiʀ Ge[ʀ]mund, broður sinn, þegn goðan. Guð hialpi.

»Geting(?) reste denna sten efter Germund, sin broder, en god tägn. Gud hjälpe.»

Till läsningen: Inskriften börjar utan sk. 1 **k** är ostungen liksom övriga **k**-runor. I 4 **i** finns nedanför mitten en fördjupning, som ej är huggen. 8 **i** är ostungen, likaledes 14 **i**, som står i en flagring. 17 **e**, 20 **e** och 40 **e** äro stungna. 22 **t** har förlorat hst genom en spricka. 26 **i** har omkring huvudstavens mitt på båda sidor ojämnheter, som nästan ha karaktär av **h**-bistavar. Dessa äro naturliga. 30 **b** har förlorat hst i en spricka. På samma sätt har 42 **k** förlorat mitten av hst. Inskriften avslutas med ett tämligen svagt sk, kryss.

Ortografien är bristfällig. Mellan 26 **i** och 27 **m** är **ʀ** utelämnat; på samma sätt **k** eller **g** mellan 40 **e** och 41 **n** samt **h**, eventuellt **hi**, mellan 49 **þ** och 50 **a**. Ett par nasaler saknas även. 46 **a** är felristning för **n**.

Torin anför korrekt läsning av r. 1–19, den del av inskriften, som icke varit dold i kyrkmuren.

Om namnet *Geʀmundr*, som även förekommer i Vg 115, se U 29.

Med hänsyn tagen till ristarens i övrigt konsekventa stavning av långt e-ljud med ostungen **i**-runa ligger det närmast till hands att tolka namnet **kitikr** som *Getingʀ*, insektnamnet, vilket enligt Hj. Lindroth (*Fornvännen* 1914, s. 161) finns i ortnamn. Ett *Geitungʀ* finns belagt som binamn i Sturlungasagan. Namnet skulle